

Sygn. akt: I. C. 764/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2014 r.

Sąd Rejonowy w Suwałkach I. Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Agnieszka Kluczyńska
Protokolant:	stażysta Magda Ułanowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 r. w Suwałkach

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko Skarbu Państwa - Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad, Skarbu Państwa - Nadleśniczemu Nadleśnictwa Ł., (...) Spółce Akcyjnej V. (...) w W., Skarbu Państwa-Ministrowi Środowiska

o zapłatę

oddala powództwo.

SSR Agnieszka Kluczyńska

Sygn. akt: I. C. 764/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2014 r.

Sąd Rejonowy w Suwałkach I. Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Agnieszka Kluczyńska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2014 r. w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad, Skarbowi Państwa - Nadleśniczemu Nadleśnictwa Ł., (...) Spółce Akcyjnej V. (...) w W., Skarbowi Państwa-Ministrowi Środowiska

o zapłatę

w przedmiocie uzupełnienia wyroku w zakresie kosztów procesu

postanawia:

uzupełnić wyrok Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 27 lutego 2014 roku w ten sposób że :

1. Zasądzić od powoda H. K. na rzecz pozwanych : Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, Skarbu Państwa - Nadleśniczego Nadleśnictwa Ł., (...) SA V. (...) w W., Skarbu Państwa-Ministrowi Środowiska kwoty po 2400 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

SSR Agnieszka Kluczyńska

Sygn akt I C 764/13

UZASADNIENIE

Powód – H. K. w pozwie wniesionym przeciwko Skarbowi Państwa – Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Skarbowi Państwa Nadleśnictwu Ł. oraz (...) SA V. (...) w W. domagał się zasądzenia po pozwanych jednostek Skarbu Państwa solidarnie, zaś od towarzystwa ubezpieczeniowego – in solidum, kwoty 21 043,11 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów postępowania , w tym kosztów zastępstwa prawnego. Uzasadniając swe żądanie powód wskazał, iż w dniu 24 listopada 2014 roku, na drodze krajowej nr (...) w miejscowości C. samochód powoda marki J. (...) o nr rej (...) został uszkodzony na skutek nagłego wtargnięcia losia na jezdnię. W ocenie powoda zarządca drogi krajowej – (...) zaniechała wykonania robót interwencyjnych i zabezpieczających , tj ustawienia znaku drogowego A-18B oraz utworzenia korytarzy ekologicznych dla zwierzyny. Pozwane Nadleśnictwo Ł. zaś zaniechało współdziałania z zarządcą drogi krajowej w przedmiocie ochrony zwierzyny przed zagrożeniem ruchem pojazdów mechanicznych oraz utrzymania korytarzy ekologicznych. Odpowiedzialność pozwanego towarzystwa ubezpieczeń powód upatrywał zaś z tytułu udzielana ochrony ubezpieczeniowej na podstawie umowy zawartej z (...).

Pozwany Skarb Państwa – Nadleśnictwo Ł. wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu swego stanowiska wskazał, iż jako jednostka organizacyjna Skarbu Państwa działa na podstawie ustawy o lasach, sprawując zarząd lasami i prowadzi gospodarkę leśną, nie sprawuje zaś nadzoru nad zwierzyną wolno żyjącą. Dodatkowo wskazał, iż brak jest podstawy prawnej nakładającej na służby leśne obowiązku informowania zarządców dróg o konieczności oznakowania drogi znakiem ostrzegawczym; zgodnie jednak z utartą praktyką zarządcy dróg występują do służb leśnych o informacje na okoliczność szlaków migracyjnych zwierzyny; pozwany zauważył, iż w miejscu kolizji z dnia 24 listopada 2012 roku nie występują lasy będące w zarządzie Nadleśnictwa ;

Pozwany Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w B. wnosząc o oddalenie powództwa wskazało, iż realizuje swe obowiązki ustawowe polegające na ustawianiu znaków ostrzegawczych; jak chodzi o drogę krajową nr (...) pozwany zwracał się pismem do SP – Nadleśnictwa Ł. w kwietniu 2013 roku o wskazanie miejsc, gdzie zwierzyna leśna często przekracza drogi krajowe- w odpowiedzi na powyższe Nadleśnictwo Ł. wskazało iż obecnie istniejące oznakowanie nie wymaga zmian. Ponadto pozwany Skarb państwa – (...) wskazał, iż nawet ustawienie znaku ostrzegawczego nie gwarantuje bezpieczeństwa na drodze ; wbiegnięcie zaś zwierzęcia na drogę jest zdarzeniem losowym, nie dającym się przewidzieć; pozwany wskazał nadto, iż kolizja miała miejsce na prostym odcinku drogi, w terenie niezalesionym oraz oświetlonym z lewej strony chodnika.

Pozwany (...) SA V. (...) w W., wnosząc o oddalenie powództwa podniosło tożsame argumenty jak pozwany Skarb Państwa – (...), kwestionując również wysokość szkody przez powoda doznanej.

Postanowieniem z dnia 17 października 2013 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie Skarb Państwa – Ministra Środowiska. Ustosunkowując się do żądań pozwu pozwany Skarb Państwa – Minister Środowiska wniósł o jego

oddalenie wskazując, iż powód nie wykazał, aby po stronie pozwanego zachodziła bezprawność zaniechania, nie wykazał również związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy zaniechaniem pozwanego a wtargnięciem losia na drogę;

Sąd ustalił, co następuje :

W dniu 24 listopada 2012 roku około godziny 21:20, na drodze krajowej nr (...), w miejscowości C., w terenie oświetlonym latarniami ulicznymi, na prostym odcinku drogi w terenie niezalesionym doszło do kolizji drogowej, na skutek nagłego wtargnięcia losia na drogę. (okoliczność niesporna, dodatkowo : notatka urzędowa K. Ł. k. 16, dokumentacja zdjęciowa k. 59-60, wyjaśnienia powoda k. 129);

W wyniku tego zdarzenia uszkodzeniu uległ samochód powoda H. K. marki J. (...) o nr rej (...). Powód zgłosił powyższe zdarzenie (...) SA (...) w W. , który po przeprowadzeniu postępowania , odmówił wypłaty odszkodowania, powołując się na brak odpowiedzialności ubezpieczonego, tj (...). (dowód ; akta szkodowe k. 73A) .

W ocenie powoda poniósł on szkodę w wysokości 21043,11 złotych jako koszt naprawy uszkodzonego pojazdu, na dowód czego przedłożył pozwanym kalkulacje naprawy (dowód kalkulacja naprawy z dnia 26 kwietnia 2013 roku k. 12-13)

Pismem z dnia 13 kwietnia 2013 roku (...) SA V. (...) w W. podtrzymało swe wcześniejsze stanowisko o odmowie wypłaty odszkodowania, twierdząc, iż ubezpieczony tj Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad jako zarządca drogi wypełnił należycie należące do niego obowiązki, zaś przedmiotowe zdarzenie miało charakter losowy, za które nie ponoszą odpowiedzialności ww podmioty. (dowód pismo z dnia 12.04.2013r., k. 14).

Pismem z dnia 7 maja 2013 roku powód H. K. wystąpił do pozwanego towarzystwa ubezpieczeniowego z wezwaniem do zapłaty kwoty 21 043,11 złotych jako odszkodowania za uszkodzenie pojazdu marki J. (...) na skutek kolizji z losiem w dniu 24 listopada 2012 roku (dowód ; wezwanie do zapłaty k. 7); Tożsame wezwanie do zapłaty wystosował do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w dniu 7 maja 2013 roku (wezwanie do zapłaty k. 9);

Powód w dniu 31 maja 2013 roku wystosował wezwanie do zapłaty do Nadleśnictwa Ł. tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną na skutek wtargnięcia losia na drogę w dniu 24 listopada 2012 roku (dowód ; wezwanie do zapłaty k. 8);

Wszystkie powyższe wezwania do zapłaty okazały się bezskuteczne (niesporne).

Pismem z dnia 15 lutego 2013 roku (...) oddział w B. wystąpiła o weryfikację wcześniej ustalonych miejsc oznakowanych znakami drogowymi A-18b, ewentualnie o wskazanie owych miejsc , na podstawie informacji o szlakach wędrówek dzikich zwierząt . Zgodnie z informacją (...) na drodze krajowej nr (...), w rejonie Nadleśnictwa Ł. wg stanu na maj 2013 roku, , znaki A-18b ustawiono w 5 miejscach (dowód ; pismo (...) k39-41).

Z dziennika objazdów pracowników pozwanego – (...) z 2012 rok wspólnie z pracownikami Nadleśnictwa Ł.(dowód : ; dziennik objazdów k. 105-113) wynika, iż na skutek tej czynność zawnioskowano o posadowienie dwóch nowych znaków obok 3 obecnie istniejących. (dowód; zeznania świadka : J. M. kl. 185v-186v);

Pismem z dnia 14 maja 2013 roku Nadleśnictwo Ł. poinformowało Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w B. Rejon w Ł., iż nie wnosi o zmiany do aktualnego oznakowania dróg znakami ostrzegawczymi A-18b (pismo k. 37).

W marcu 2012 roku i w marcu 2013 roku dokonano inwentaryzacji łośi w rejonie Nadleśnictwa Ł., wynika z niej iż populacja tego zwierzęcia wzrosła z 116 sztuk do 258 sztuk (dowód ; tabela k. 182-183);

Koszty naprawy uszkodzonego pojazdu powoda H. K. zamykają się kwotą 21 907,65 złotych (dowód ; opinia biegłego k. 254-270).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 417 kc za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Przesłanki odpowiedzialności opartej na ww. przepisie są zatem trzy:

- 1) szkoda po stronie podmiotu domagającego się odszkodowania
- 2) niezgodne z prawem działanie/zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej
- 3) związek przyczynowy pomiędzy owym działaniem/ zaniechaniem a szkodą.

W sprawie niniejszej bezspornym było to, że powód doznał szkody na skutek nagłego wtargnięcia łosia na drogę;; Twierzeń powoda w powyższym zakresie pozwani nie kwestionowali bowiem. Znajdują one zaś potwierdzenie w dowodach powyżej opisanych;

Spór w sprawie niniejszej dotyczył natomiast dalszych dwóch przesłanek odpowiedzialności przypisywanej przez powoda pozwanemu Skarbowi Państwa (tj. bezprawnego działania/ zaniechania przy wykonywaniu władzy państwowej oraz związku przyczynowego pomiędzy takim ewentualnym działaniem/ zaniechaniem a szkodą powstałą po stronie powoda.

Wskazać w tym miejscu należy, że przesłankę bezprawności – na gruncie art. 417 kc – rozumieć należy ściśle tj. jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej. Chodzi tu zatem o niezgodność z konstytucyjnie rozumianymi źródłami prawa, czyli Konstytucją, ustawami, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi oraz rozporządzeniami (por. G. Bieniek. H. Ciepła. S. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski i Cz. Żuławska „Komentarz do Kodeksu cywilnego, Zobowiązania tom 1”, wydawnictwo LexisNexis, wydanie 9, Warszawa 2008, s.350).

W sprawie niniejszej niezgodności z prawem działania pozwanego powód upatrywał w fakcie nie podjęcia działań mających na celu minimalizację negatywnych skutków wzrostu populacji łosia, jego lokalnej koncentracji oraz przegęszczenia, prowadzących do powstania szkód tam, gdzie wcześniej nie miały one miejsca. Strona powodowa stawiała zatem pozwanemu de facto zarzut bezprawnego zaniechania. Stanowisko strony powodowej w omawianym zakresie i w omawianym stanie faktycznym, zdaniem Sądu, nie zasługiwało na podzielenie.

W kwestii powyższej, w pierwszej kolejności, wskazać godzi się, że z dowodów zgromadzonych w niniejszym postępowaniu, wynika, iż szkoda powstała w terenie oświetlonym, oddalonym od kompleksów leśnych ok. 700 m, na prostym odcinku, na terenie miejscowości C.. Już sam powyższy fakt świadczy o tym, iż wystąpienie zdarzenia w postaci wtargnięcia łosia na drogę jest bardzo mało prawdopodobne. Dalej, z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika, iż zarówno Skarb Państwa – (...), jak i Skarb Państwa – Nadleśnictwo Ł. , opierając się na swej ustawowo określonym zakresie działania i kompetencji podejmują czynności mające na celu zminimalizowanie szkód mogących powstać na skutek zwiększonej populacji łosi ; Przyczynę odpowiedzialności Skarbu Państwa - (...) miało stanowić bezprawne zaniechanie, polegające na nie ustawieniu znaku ostrzegawczego A-18 b – „dzikie zwierzęta”. Zgodnie jednak z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz.U. Nr 220, poz. 2181 ze zm.), określającym zasady ustawiania znaków ostrzegawczych, **znak A - 18 b** umieszcza się w miejscach, w których dzikie zwierzęta **często przekraczają drogę**. Opierając się na poglądach judykatury, Sąd wskazał, że obowiązek oznakowania istnieje wyłącznie w przypadku ponadprzeciętnego ryzyka ze strony migrującej zwierzyny, tj. w przypadku stwierdzenia na danym obszarze stałych szlaków wędrówek zwierząt (Sąd powołał się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 14 maja 2008 r., sygn. akt I ACa 191/08 oraz na wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 czerwca 2008 r., I ACa 272/2008). W niniejszej sprawie pozwany przedłożył korespondencję prowadzoną z N. Ł. oraz dziennik objazdów w tymże rejonie Nadleśnictwa Ł., z których wynika, iż pracownicy obu tych jednostek organizacyjnych na bieżąco monitorują szlaki migracyjne łosi. Z dokumentów tych

wynika również, że na odcinku, na którym doszło do zdarzenia, nie odbywa się migracja zwierzyny leśnej. W związku z tym, nie można zdaniem Sądu poczytywać zaniechania ustawiania znaku ostrzegawczego za zachowanie niezgodne z prawem. Co więcej, powód nie wykazał też, aby do podobnych kolizji, z udziałem dzikiego zwierzęcia, dochodziło na feralnym odcinku w przeszłości. Tym samym, wskazując, że odpowiedzialność za zdarzenia drogowe z udziałem zwierząt żyjących w stanie wolnym nie ma charakteru absolutnego, Sąd uznał roszczenie powoda za niezasadne. Powód – w ocenie Sądu - nie wykazał adekwatnego związku przyczynowego między zaniechaniem ww jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa , a szkodą. Nie udowodnił bowiem, że gdyby znak A -18 b został umieszczony na drodze, to do wypadku by nie doszło. W szczególności nie można, zdaniem Sądu, wykluczyć nagłego wtargnięcia zwierzęcia na drogę. Tym samym Sąd stwierdził brak podstaw do przyjęcia, że gdyby znak ostrzegawczy był na drodze, to wywołałby większą ostrożność u kierującego i w efekcie umożliwiłby mu uniknięcie kolizji.

Jak chodzi zaś o Skarb Państwa – ministra Środowiska, to szczegółowy zakres działania Ministra Środowiska, w myśl z art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy o Radzie Ministrów, określony został w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz.U. z 2007, Nr 216, poz. 1606). Zgodnie z regulacją wskazanego rozporządzenia, Minister Środowiska kieruje działami administracji rządowej gospodarka wodna i środowisko. Dział środowisko, według ustawy o działach administracji rządowej (art. 28 ust. 1), obejmuje m.in. sprawy:

- 1) ochrony i kształtowania środowiska oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów,
- 2) ochrony przyrody, w tym w parkach narodowych i krajobrazowych, rezerwach przyrody, oraz ochrony gatunków roślin i zwierząt, prawem chronionych lasów, zwierzyny i innych tworów przyrody,
- 3) kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska i badania stanu środowiska,
- 4) leśnictwa,
- 5) ochrony lasów i gruntów leśnych,
- 6) łowiectwa.

Przy takim określeniu kompetencji Ministra Środowiska nie sposób zdaniem Sądu zanegować kompetencji Ministra Środowiska do podejmowania działań mających na celu zniwelowanie szkód powodowanych przez łosie. Jednakże teza powyższa ma bardzo ogólny charakter zaś odnosząc ją do stanu faktycznego niniejszego postępowania wskazać należy, iż działania zmniejszające ryzyko wystąpienia szkód przez łosie mogłyby być podejmowane, lecz w miejscach gdzie ryzyko ich wystąpienia jest wysoce prawdopodobne i dodatkowo – potwierdzone ustaleniami o migracji zwierzyny w tym miejscu, o ewentualnych wcześniejszych w tym miejscu kolizjach z udziałem łosi. Tymczasem – jak Sąd wskazał to w części ustaleniowej uzasadnienia, takowych przesłanek brak. Wskazać bowiem należy, iż odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa nie ma charakteru „absolutnego”, a takową zdaje się mu przypisywać powód;

Powyższe względy zadecydowały o oddaleniu powództwa.

SSR Agnieszka Kluczyńska